

Täysistunto

Tiistai 19.5.2026 klo 14.00—18.46

4. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden sosiaaliturvaetuuksien valtion osuuksien maksamista koskevien säännösten muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 89/2026 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Grahn-Laasonen, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.48 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tänään eduskunnan lähetekeskusteluun tuomamme esitys on luonteeltaan tekninen ja julkista hallintoa helpottava.

Esityksessä on kyse valtion varoista maksettavaksi säädettyjen etuusmenojen maksamista koskevien säännösten yhdenmukaistamisesta. Ehdotetuilla muutoksilla ei olisi vaikutuksia etuudensaajiin, heille maksettaviin etuuksiin tai etuuksien määriin. Muutoksilla ei myöskään puututtaisi eduskunnan budjettivaltaan tai siihen, minkä verran rahaa etuuksiin käytämme.

Tarkoituksena on muuttaa maksamismenettelyä niin, että valtionosuuksien ennakoista ja niiden tarkistamisesta ei enää tehtäisi sosiaali- ja terveysministeriössä erikseen päätöksiä, vaan maksaminen perustuisi toimeenpanijan tekemään selvitykseen vuosittain tarvittavasta ja kuukausittain maksettavasta rahamäärästä. Ehdotetut muutokset selkeyttäisivät ja yhdenmukaistaisivat valtionosuuksien maksamista ja tarkistamista koskevia säännöksiä. Lisäksi ehdotettu muutos sujuvoittaisi ja yksinkertaistaisi valtionosuuksien maksamisen menettelytapoja sekä tarkentaisi maksamiseen liittyvää rahaliikennettä lähemmäksi reaaliaikaista käsittelyä.

Nämä teknisluontoiset muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 7.12.2026. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Ja sitten menemme puhujalistaan. — Edustaja Rintamäki.

14.50 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelemme hallituksen esitystä eduskunnalle eräiden sosiaaliturvaetuuksien valtionosuuksien maksamista koskevien säännös-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2026 vp

ten muuttamisesta. Esityksen pihvinä on eräiden valtionosuuksien maksamisen yksinkertaistaminen useissa eläke- ja sosiaaliturvalaeissa.

Nykyään sosiaali- ja terveysministeriö tekee erillispäätöksiä ennakoista ja tarkistuksista. Jatkossa menettely korvattaisiin toimeenpanijoiden tekemiin selvityksiin ja laskuihin perustuvalla automaattisemmalla maksamisella. Tavoitteena on tietenkin keventää hallinnollista taakkaa mutta myös nopeuttaa rahaliikennettä lähemmäs reaaliaikaista ja parantaa valtion kassaennustamista.

Esityksellä ei ole vaikutuksia itse etuudensaajiin muutoin. Kysymyksessä on siis ennen muuta ylimääräistä byrokratiaa poistava lakiuudistus. Tarpeettoman paperityön vähentäminen on koko yhteiskunnan etu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

14.51 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies, arvoisa ministeri! Käsittelemme hallituksen esitystä eräiden sosiaaliturvaetuuksien valtionosuuksien maksamista koskevien säännösten muuttamisesta. Valtiohan maksaa joka kuukausi etuuksien toimeenpanosta vastaaville tahoille, kuten Merimieseläkekassalle, Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ja Kansaneläkelaitokselle, etuusmenojen kattamiseksi. Tällä hetkellä sosiaali- ja terveysministeriö tekee vuosittain jopa 40—50 kappaletta erillispäätöksiä ennakoista ja tarkistuksista. Jatkossa erillispäätökset korvattaisiin edellä mainittujen toimijoiden tekemillä selvityksillä ja laskuilla.

Muutokset eivät tule näkymään edunsaajien arjessa, mikä on hyvä asia. Järjestelmän yksinkertaistaminen purkaa tarpeetonta byrokratiaa ja tehostaa julkishallintoa vapauttamalla työntekijöiden aikaa muuhun työhön. Miksi tehdä jotakin vaikeamman kautta, jos sen voi tehdä yksinkertaisemmin? Kevyemmästä byrokratiasta kiittää niin veronmaksaja kuin virkamieskin, ja ihan turhaa on sitä byrokraattista rälssiä ainakaan lisätä. — Kiitos ministerille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

14.52 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Kysyisin nyt kun ministeri on paikalla täällä:

Tämä esitys vaikuttaa sillä tavalla järkevältä ja sujuvoittaa tätä maksatuskäsittelyä, mutta kun tätä perustelutekstiä yritän täältä kaivaa, niin kun tässä on 40—50 päätöstä, jotka viranhaltijat tekevät STM:ssä, niin kuinka monta henkilötyövuotta tässä säästyy työpanosta, vai onko tämä muuten sen tyyppinen päätös? Kun ne tulevat sieltä valtion budjetista, niin jotain laskujen käsittelyä siitäkin tarvitsee tehdä, eli mikä on tämä todellinen byrokratian vähentyminen tässä tilanteessa? Sinänsä on ymmärrettävää, että tämmöistä tehdään.

Sitten toinen kysymys liittyy siihen, onko tässä nykyjärjestelmässä ollut jotain sellaista, kun nämä toimeenpanevat näitä etuuksien maksatuksia, eli onko näissä ollut joitain eroja STM:n ja näitten toimeenpanijoitten tietojen välillä, niin että niitä on sitten jouduttu tekemään ja selvittämään enempi? Eli vähän taustaa, kun tämä eläkejärjestelmä jollain tavalla kiinnostaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2026 vp

14.53 Jaana Strandman ps: Arvoisa puhemies, kunnioitettu ministeri! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskee sosiaaliturvatuksien valtionosuuksien maksamisen selkeyttämistä ja hallinnon keventämistä. Uudistuksiin, jotka vähentävät raskasta byrokratiaa, nopeuttavat maksuliikennettä ja parantavat julkisen talouden ennakoitavuutta, on syytä suhtautua myönteisesti.

Nykyisessä järjestelmässä sosiaali- ja terveysministeriössä tehdään vuosittain kymmeniä erillisiä päätöksiä ennakoista, tarkistuksista ja lopullisista maksuista. Työ sitoo virkamiesten aikaa ja kasvattaa hallinnollisia kustannuksia. Esityksen myötä maksaminen perustuisi toimeenpanijoiden toimittamiin selvityksiin ja kuukausittaisiin ilmoituksiin. Menettely siis kevenee, rahaliikenne nopeutuu, ja käytännöt selkiytyvät. Tärkeää on veronmaksajien rahoista huolehtiminen. Jokainen tarpeeton hallintokerros lisää kustannuksia ilman hyötyä kansalaisille. Kun päätöksentekoa yksinkertaistetaan, julkinen sektori toimii tehokkaammin ja resurssit voidaan kohdentaa tarkoituksenmukaisemmin.

Esityksessä korostuu myös käytännönläheisyys. Maksupäivien muuttaminen pankkipäiviksi vastaa nykyistä maksuliikennettä ja vähentää epäselvyyksiä. Se kuuluu terveeseen hallintoon ja nykyaikaisiin toimintatapoihin.

On myös tärkeää todeta, että uudistus koskee hallinnollisia menettelyjä. Etuudensaajien asema säilyy ennallaan. Kansalainen saa tukensa kuten tähänkin asti, samalla kun taustalla oleva järjestelmä toimii sujuvammin.

Tämä on oikein kannatettava esitys. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

14.55 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Kaikkihan me kannatamme byrokratiasta karsimista ja vastaavasti sitten resurssien siirtoa niihin varsinaisiin palveluihin taikka etuuksiin. Kiinnitän huomiota kuitenkin siihen, että nyt on tullut kovin monta tämän kaltaista, sinänsä siis hyvää ja kannatettavaa lakiesitystä, ja niitä voisi myös paketoida laajemmaksi kokonaisuudeksi.

Esimerkiksi silloin kun soteuudistuksesta säädettiin, niin kulki sellaisella nimellä kuin Sote 100 eräs paketti, missä oli 95 tai 96 lakia, joissa kaikissa oli tehty niitä teknistyyppisiä korjauksia, jotka tietyllä tavalla olivat heijastusvaikutusta sitten soteuudistuksesta. Eräissä laeissa, muun muassa yhdessä, joka juuri nyt on käsittelyssä sosiaali- ja terveysvaliokunnassa, on sitten esimerkiksi monikanavaisuuden purkuun eli sairaankuljetuksen rahoituksen siirtoon hyvinvointialueille kytketty yhteen kokonaan toisen tyyppinen asia, esimerkiksi asiakasmaksujen tietynlainen laajennus, käyttämättä jätetyn sosiaalipuolelle tapahtuvan käynnin sakkomaksun laajennus. Eli sitten toisaalta kytketään samaan lakiin hyvin erityyppisiä.

Varsinainen puheenvuoroni pihvi oli nyt siinä, että voisi ainakin kymmenkunta sellaista lakia, joita olemme viimeisten parin kuukauden aikana saaneet, paketoida yhdeksi kokonaisuudeksi, jossa olisi tällainen yhteinen ikään kuin byrokratian karsimisen henki ja ratkaisuja. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri kommentoida? Olkaa hyvä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2026 vp

14.57 **Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen:** Arvoisa puhemies! Kiitän, hyvät kansanedustajat, näistä huomioista ja myös kiitoksista siitä, että tämmöistä hallinnollista työtä tehdään.

Edustaja Lylylle haluaisin todeta sen, että tämän hallituksen esityksen taustalla oikeastaan sinänsä on ihan suoraan virkakunnalta tullut aloite, eli he katsovat, että tämmöinen sujuvoittamistyö, joka yksinkertaistaa menettelyjä, prosesseja ja hallintoa, säästää ylimääräiseltä työltä ja vaivalta. Tämä oli myöskin lausuntopalautte, joka tähän saatiin ja joka on kuvattu myös hallituksen esityksessä. Sellaista tarkkaa lukua, kuinka paljon esimerkiksi henkilötövuosissa tai muuten säästy, ei ole minulla käytettävissä, mutta sitä voidaan toki eduskunnalle pyrkiä vielä arvioimaan eduskuntakäsittelyn aikana. Täällä esimerkiksi mainitaan se, että ministeriön lisäksi näistä lausunnonantajista esimerkiksi Eläketurvakeskus, Merimieseläkekassa, Kansaneläkelaitos, Maatalousyrittäjien eläkelaitos ja Työllisyysrahasto kannattivat esitystä ja totesivat sen vähentävän ja yksinkertaistavan maksatukseen liittyvää päätöksentekoa ja hallinnollista taakkaa sekä muuttavan maksamista reaaliaikaisemmaksi, mikä oli juuri se tämän hallituksen esityksen tavoite. Myös Valtiokonttori kannatti esitystä todeten, että muutosehdotukset parantavat valtion kassaennustamista ja kassanhoitoa. Eli tulee pientä prosessin parannusta, joka helpottaa hallinnollista työtä ja jolla ei ole suoraa vaikutusta etuudensaajiin. Siitä tässä esityksessä on kysymys.

Sitten edustaja Lindénin hyvään puheenvuoroon. Se on varmasti aina tietynlaista tasapainoilua ja ehkä makuasiakin, kannattaako esityksiä koota suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Silloin siinä voi olla juuri se riski, että ne asiat eivät kuitenkaan kiinteästi liity toisiinsa eikä siitä muodostu koherenttia kokonaisuutta. Sitten toisaalta toinen näkökulma voi olla se, että on tärkeää saada asioita eteenpäin. Tämä varmasti tämmöisenä teknisenä ja hallinnollisena hallituksen esityksenä saattaa olla valiokunnalle työhygienian näkökulmasta melkoisen yksinkertainen käsitellä, mutta se toki riippuu siitä, mitä huomioita valiokunta tästä katsoo tarpeelliseksi tehdä ja mitä esimerkiksi kuulemisissa vielä tulee esiin. Mutta varmasti tässä etsitään aina sitä sopivaa tietä.

Olen ehkä henkilökohtaisesti omalla jo melko pitkällä ministerikokemuksella huomannut sen, että kokonaisuudistuksissa, esimerkiksi laajoissa paketeissa, piilee sitten monesti myöskin vaara, että ne saattavat viivästyä tai joku yksityiskohta saattaa jumittaa muuten tärkeitä kokonaisuutta. Joskus on arvo myös sillä, että saadaan asioita eteenpäin. Etenkin nyt, kun vaalikausi on menossa loppua kohti, valiokunnankin toiveita ja ajatuksia kuunnellen olemme vain pyrkineet saattamaan näitä esityksiä mahdollisimman sujuvasti ja varhaisessa vaiheessa eduskuntaan, jotta valiokuntatyö ei näiden takia sitten kuormittuisi. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.